

Svar på skriftligt spørsmål om situationen for anhöriga till offer for brott mot liv

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbeidsordning har Ni, ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørsmål SS 256/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Hanna Sarkkinen/vänst:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta for att förbättra situationen och tjänsterna for anhöriga till offer for brott mot liv?

Som svar på detta spørsmål anför jag följande:

Justitieministeriet anser att det är mycket viktigt att ställningen for och behoven hos ett brottsoffer och dess anhöriga beaktas i lagstiftningen. Ställningen for anhöriga till offer for brott mot liv utvecklas på ett mångsidigt sätt utgående från statsminister Marins regeringsprogram, dels avseende riktade stödåtgärder och tjänster for anhöriga, dels avseende deras ersättningsrättsliga ställning. I regeringsprogrammet finns en skrivning om att brottsoffer och anhöriga till offer for brott mot liv ska säkerställas ett bättre stöd och en möjlighet att få ersättningar från Statskontoret.

Vid slutet av 2019 meddelade justitieministeriet att ett projektbidrag på 45 000 euro kan sökas for utvecklingen av stödet for anhöriga till offer for brott mot liv. Projekt eller verksamhet som främjar samarbete mellan olika aktörer, sensitivt och kunnigt bemötande av offer samt servicehandledning for att stärka stödet for anhöriga till offer for brott mot liv både före, under och efter straffrättsliga förfaranden prioriterades. Bakgrunden till fördelningen av bidraget var regeringsprogrammets skrivning om att säkerställa ett bättre stöd for anhöriga till offer for brott mot liv.

Projektbidraget beviljades åt MIELI Psykisk Hälsa Finland rf for att användas under tiden 2020-2021 vid Brottsofferjourens (RIKU) projekt for att utveckla stödet for anhöriga till offer for brott mot liv. Föreningen Huoma – Henkirikoksen uhrien läheiset ry fungerar som projektpartner. Syftet med projektet är att förbättra stödtjänsterna for anhöriga till offer for brott mot liv och hänvisningen till tjänsterna. Projektets delmål är att stärka kunnandet genom utbildning, utveckla tydliga servicestigar och skapa en modell med arbetspar for RIKU. Projektets samarbetspartners består av lokala samarbetsnätverk, och tillsammans med dem utarbetas i projektet beskrivningar av lokala servicestigar samt processbeskrivningar av hänvisningen till tjänsterna. I mars 2021 utvidgades understödets ändamål genom ett beslut av justitieministeriet, så att bidraget också får användas for Huomas presentationsvideo. Videon stödjer andra aktörers förståelse av Huomas roll och av kamratstödet betydelse när det kommer till att långsiktigt stöda anhöriga till offer.

Projektet förväntas leda till att allt flera anhöriga till offer for brott mot liv får service efter sina individuella behov, utan egen särskild aktivitet. Beträffande RIKUs funktioner är syftet att den

modell som utvecklats med projektmedel ska kunna genomföras som en del av allmänna stöd-tjänster för offer, i enlighet med skyldigheten att tillhandahålla offentliga tjänster,

Om brottsoffrets rätt till ersättning av statsmedel regleras i brottsskadelagen (1204/2005, nedan BrSkL). Med stöd av lagen har en närstående till offer för brott mot liv rätt till ersättning av statsmedel bl.a. för nödvändiga sjukvårdskostnader och sådan inkomstförlust som beror på en av dödsfallet orsakad personskada som har orsakats en närstående till den som omkommit, till exempel för den behandling som ett depressionstillstånd fordrar och för försämrad arbetsförmåga till följd av depressionstillståndet. Enligt statskontorets statistik har det i genomsnitt betalats 8 000 euro i sjukvårdskostnader och cirka 25 000 euro i ersättning för inkomstförlust per år. Ersättning för lidande till en närstående till den som omkommit betalas inte med stöd av gällande BrSkL av statsmedel.

Justitieministeriet bereder en bedömningspromemoria om behoven att utveckla BrSkL. I det sammanhanget bedöms också möjligheterna att förbättra den ersättningsrättsliga ställningen för närstående till offer för brott mot liv. Dessutom ska bland annat behoven av att utveckla ansökningsprocessen för ersättningarna utvärderas. Behoven att utveckla BrSkL bedöms som en helhet efter promemorian och remissbehandling.

Helsingfors 12.5.2021

Justitieminister Anna-Maja Henriksson